

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členiek senátu JUDr. Idy Hanzelovej a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci žalobcu: **A. V., bytom Z.**, zastúpeného: **JUDr. J. K., advokátom so sídlom v M.** proti žalovanému: **Colnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, Mierová ul. č. 23, Bratislava**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 19044/08 zo dňa 25. júna 2008, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. januára 2009, č. k. 6S/89/2008 - 35, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. januára 2009, č. k. 6S/89/2008 – 35 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 60,44 Eura na účet právneho zástupcu JUDr. J. K. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 250j ods. 2 písm. a/, b/ a c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil žalobou zo dňa 23.07.2008 napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 19044/08 zo dňa 25. júna 2008, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu Michalovce č. 1542/4/2008-5331 zo dňa 04.01.2008, ktorým Colný úrad Michalovce zastavil odvolacie konanie vedené proti rozhodnutiu colného úradu č. 42052/653/2007-5331 zo dňa 26.09.2007, ktorým colný úrad uložil žalobcovi podľa § 41 ods. 9 zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov (v znení rozhodnom pre posúdenie danej veci) pokutu z dôvodu, že žalobca nevyhovel výzve colného úradu a v určenej lehote nedoplnil svoje odvolanie a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Pri svojom rozhodovaní krajský súd vychádzal z ustanovení § 46 ods. 4 písm. e/ a ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní“), pretože podľa jeho názoru žalovaný nepostupoval v zmysle označených ustanovení zákona o správe daní, keďže sa dôsledne nezaoberal obsahom odvolania, ktoré žalobca podal oproti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu. Predovšetkým sa nezaoberal otázkou, či od žalobcu bolo dôvodne požadovať predloženie dôkazov na preukázanie tvrdených skutočností, keď už v odvolaní žalobca uvádzal, že tieto dôkazy predložiť nemôže. Taktiež sa žalovaný nezaoberal tvrdením žalobcu, že dôkazy, ktoré správny orgán požaduje nevyplývajú zo žiadnych právnych predpisov.

O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že v konaní úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku v sume 2.000,- Sk, z náhrady trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci po 1.260,- Sk, plus dvakrát paušál po 164,- Sk, v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z., spolu v sume 4.848,- Sk (160,92 Eura), ktorú náhradu je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi v lehote do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu JUDr. J. K. Súčasne krajský súd vrátil žalobcovi preplatok súdneho poplatku v sume 435,50 Eura prostredníctvom Daňového úradu Michalovce, pretože žalobca bol nesprávne vyzvaný súdom na doplatenie súdneho poplatku v sume 13.120,- Sk, ktorú sumu žalobca zaplatil dňa 05.11.2008 v zmysle § 11 ods. 1 a 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný žiadajúc napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že colný úrad vyzval žalobcu na doplnenie odvolania, pričom žalobca výzve colného úradu vyhovel len čiastočne, keď zaslal len úradne overené plnomocenstvo na zastupovanie. Žalobca teda neodstránil tie nedostatky odvolania, na ktorých odstránenie bol vyzvaný v druhej časti výzvy, konkrétne aby predložil dôkazy potvrdzujúce jeho tvrdenie, že išlo len o dary ukrajinských občanov (čestné vyhlásenie o darovaní cigariet ako aj doklad preukazujúci spôsob nadobudnutia cigariet darcom). Ďalej žalovaný uviedol, že výzva bola konkrétna, colný úrad v nej presne špecifikoval v čom vyžaduje doplnenie podaného odvolania, a to jednak odkazom na ustanovenie § 46 ods. 4 zákona o správe daní, ale aj konkrétnou špecifikáciou, v akom smere majú byť dané nedostatky odstránené. Žalobca sa však naďalej držal svojich tvrdení o darovacej zmluve, ktorá nemusí mať písomnú formu a že žiadny právny predpis neukladal colníkom povinnosť v tej dobe vydávať daňový doklad o tom, že prepúšťajú tovar v rámci bezcolného limitu. Ďalej žalovaný poukazoval na to, že žalobca bol zastúpený právnym zástupcom – advokátom, ktorý z titulu svojej profesie mal postupovať tak, aby k zastaveniu odvolacieho konania nedošlo. Žalobca pritom vôbec neprihliadol na tie dôkazy, ktoré od neho požadoval colný úrad vo výzve, a to čestné vyhlásenia osôb, svedecké výpovede, zoznamy svedkov. Colný úrad nikde vo svojej výzve neuviedol, že jedinými relevantnými dôkazmi je len darovacia zmluva a len doklad vyhotovený colníkmi. Ďalej žalovaný namietal, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého sa žalovaný dôsledne nezaoberal obsahom odvolania. Žalovaný zastáva názor, že predmetom konania o zastavení konania je iba zisťovanie tej skutočnosti, či žalobca v lehote stanovenej colným úradom vo výzve, odstránil nedostatky odvolania a či zastavenie konania colným úradom bolo dôvodné. Žalovaný ďalej uviedol, že pri skúmaní rozhodnutia colného úradu o zastavení odvolacieho konania sa zaoberal povahou tohto rozhodnutia a skutočnosťou, či išlo o rozhodnutie, ktorým sa rozhodovalo o právach a právom chránených záujmoch žalobcu. Pri skúmaní napadnutého rozhodnutia prišiel žalovaný záveru, že v danom prípade nešlo o rozhodnutie, ktorým by colný úrad rozhodoval o verejnom subjektívnom práve žalobcu. Žalovaný vo svojom rozhodnutí iba potvrdzoval správnosť procesného postupu colného úradu pri vydávaní rozhodnutia o zastavení odvolacieho konania. Samotné rozhodnutie colného úradu o zastavení odvolacieho konania nemá povahu meritórneho rozhodnutia, teda sa ním nezakladajú,

nemenia, nezrušujú a ani inak záväzne neurčujú práva alebo povinnosti žalobcu. Keďže žalobca si svoju povinnosť nesplnil, neodstránil nedostatky podania v lehote a spôsobom určeným vo výzve colného úradu, bol žalovaný povinný svojim rozhodnutím potvrdiť rozhodnutie colného úradu o zastavení konania.

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení na odvolanie žalovaného zo dňa 25.03.2009 navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania. Poukázal na to, že tvrdenie žalovaného je v rozpore s obsahom spisov a pokiaľ žalovaný svoje tvrdenie opiera o ustanovenie § 46 ods. 4 zákona o správe daní, tak toto neobstojí. Ide o arbitrárny výklad, pretože toto ustanovenie neukladá povinnosť predkladať čestné vyhlásenia alebo iné doklady preukazujúce spôsob nadobudnutia cigariet. Žalobca v odvolaní proti rozhodnutiu o zastavení konania jasne uviedol, že všetky cigarety boli dovezené za obdobie asi troch rokov po 200 K. na osobu v rámci bezcolného limitu a potom odovzdané ako dar. Tiež sa jasne vyjadril, že colníci na hraniciach, ktorí prepúšťajú v dovoze tovar v rámci bezcolného limitu cestujúcim, o tom žiadny doklad nevydávali. Ďalej sa vyjadril, že dnes už je nemožné, aby v daňovom konaní subjekt predložil doklad o prepustení uvedených cigariet v dovoze v rámci bezcolného limitu a tiež, že všetky cigarety dostal darom od viacerých osôb, pričom žiadna právna norma neukladá vyhotoviť o tom písomnú darovaciu zmluvu. Ďalej poukazoval na to, že nie je možné v daňovom konaní zaradiť pod podstatnú náležitosť akýkoľvek neúčelný dôkaz a ani dôkaz, ktorý nemôže mať, prípadne ktorý má z úradnej povinnosti zabezpečiť správny orgán. Za podstatnú náležitosť nemožno považovať dôkaz, ktorý neexistuje a ktorý má nahradiť právne uváženie správneho orgánu, pretože opačné posúdenie by umožnilo zastaviť vlastne akékoľvek ak nie všetky odvolacie konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.supcourt.gov.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech.

Predmetom konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného Colného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 19044/08 zo dňa 25. júna 2008, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu Michalovce č. 1542/4/2008-5331 zo dňa 04.01.2008 o zastavení odvolacieho konania vedeného proti rozhodnutiu Colného úradu Michalovce č. 42052/653/2007-5331 zo dňa 26.09.2007 z dôvodu, že žalobca nevyhovel výzve colného úradu na odstránenie väd odvolania.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods.1 OSP).

Podľa § 1 ods. 2 zákona o správe daní podľa tohto zákona sa postupuje, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

V danom prípade je osobitným zákonom zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení rozhodnom pre posúdenie danej veci. Tento zákon neobsahuje osobitnú úpravu upravujúcu konanie pri ukladaní pokút za správne delikty (§ 41) na úseku spotrebnej dane z tabakových výrobkov, preto sa aj s poukazom na § 42 ods. 2 zákona č. 106/2004 Z. z. použije zákona o správe daní.

Podľa § 46 ods. 4 zákona o správe daní odvolanie musí obsahovať:

- a/ presné označenie prvostupňového orgánu,
- b/ presné označenie odvolávajúceho sa,
- c/ číslo konania, prípadne číslo rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smeruje,
- d/ uvedenie rozporu s právnymi predpismi, skutkovým stavom alebo inými dôvodmi, ktoré preukazujú nesprávnosť alebo nezákonnosť napadnutého rozhodnutia,
- e/ dôkazy k tvrdeniam uvedeným v odvolaní, ak sa v odvolaní nenamieta len rozpor s právnymi predpismi,
- f/ navrhované zmeny alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 46 ods. ods. 5 zákona o správe daní odvolanie možno podať do pätnástich dní odo dňa doručenia rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smeruje, ak nie je v tomto zákone ustanovení inak. Ak neobsahuje podané odvolanie zákonom predpísané náležitosti, vyzve

prvostupňový orgán odvolávajúceho sa na jeho doplnenie s poučením, v akom smere musí byť doplnené a o následkoch nevyhovenia výzve a určí na to primeranú lehotu, najmenej pätnástich dní. Ak vyhovie odvolávajúci sa tejto výzve v plnom rozsahu, považuje sa odvolanie za včas a riadne podané. Ak nevyhovie odvolávajúci sa výzve v lehote určenej vo výzve, prvostupňový orgán odvolacie konanie zastaví. Proti rozhodnutiu o zastavení konania je odvolenie prípustné.

Zastavenie konania je jednou z foriem, ktorou sa správne konanie uzatvára konečným spôsobom. Dochádza k nemu v prípadoch ustanovených v správnom poriadku alebo v osobitných zákonoch z dôvodov, ktoré bránia pokračovať v konaní. Pri zastavení konania je správne konanie skončené skôr, než sa dospeje k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej. Keďže dôvody na zastavenie konania sú vymedzené taxatívne, ak sú splnené zákonné podmienky, správny orgán nemá inú možnosť. Voľná úvaha je v podstate vylúčená. Súčasťou odvolania by malo byť aj označenie dôkazov.

Podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi a orgánmi verejnej správy od začiatku konania a za podmienok ustanovených zákonom. Túto pomoc poskytujú súdy, orgány verejnej správy a na zmluvnom základe aj advokáti. Uvedená ústavná zásada je premietnutá v § 2 ods. 1 a 2 zákona o správe daní ako jedno zo základných pravidiel konania. Podľa citovaného ustanovenia sú daňové ako aj colné orgány povinné poskytovať pomoc a poučenia daňovým subjektom, ktorých sa konanie týka, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu. Ustanovenie § 46 ods. 5 zákona o správe daní predstavuje špecifickú formu pomoci účastníkovi daňového konania. Jej podstata spočíva v odstraňovaní nedostatkov odvolania, ak nemá predpísané náležitosti.

V jednoduchých prípadoch správny orgán v súčinnosti s účastníkom konania odstráni nedostatky podania bezodkladne. V ostatných prípadoch na ich odstránenie vyzve, pričom mu na tento účel určí primeranú lehotu. Zároveň ho poučí, aké dôsledky môže mať neodstránenie nedostatkov pre ďalší priebeh konania.

Znenie § 46 ods. 5 zákona o správe daní má v kogentný obsah, čo znamená, že v prípade, ak nedostatky odvolania nebudú v určenej lehote odstránené, správny orgán konanie zastaví.

Z obsahu spisu vyplýva, že hoci nemožno Colnému úradu v Michalovciach vytknúť, že by sa nepokúsil o odstránenie väd podania žalobcu (predloženie plnomocenstva pre právneho zástupcu s úradne overeným podpisom a predloženie dôkazu, že išlo o dary ukrajinských občanov – čestné vyhlásenie o darovaní cigariet ako aj doklad preukazujúci spôsob nadobudnutia cigariet darcom), treba mu však vytknúť, že podľa citovaných zákonných ustanovení a zásad nepostupoval dôsledne. Napriek tomu, že ide o odvolanie proti rozhodnutiu o uložení pokuty za tabakové výrobky neoznačené na spotrebiteľskom balení kontrolnou známkou, ktoré boli u žalobcu zistené a ktorých pôvod alebo spôsob nadobudnutia nevedel žalobca preukázať, z tohto jeho odvolania, ako aj z obsahu spisového materiálu bolo zjavné, že žalobca nie je schopný predložiť na podporu svojich tvrdení (že všetky cigarety získal darom po 200 K. od viacerých osôb z Ukrajiny v priebehu asi troch rokov), žiadne dôkazy. Navyiac žalobca vo svojom odvolaní poukazoval aj na skutočnosť, že v danom čase colníci na hraniciach, ktorí prepúšťali v rámci bezcolného limitu cigarety, pred dvomi rokmi nevydávali cestujúcim o tom žiaden doklad. Bolo preto podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zhodne s názorom súdu prvého stupňa, neúčelné zo strany colného úradu takýto dôkaz od žalobcu požadovať s tým, že v prípade jeho nepredloženia bude konanie zastavené. Vzhľadom na to, že v daňovom konaní dôkazná povinnosť zaťažuje daňový subjekt (§ 29 ods. 8 zákona o správe daní), nepredloženie dôkazu na podporu svojich tvrdení zo strany daňového subjektu, môže mať za následok prípadné nepriaznivé rozhodnutie vo veci. Nemôže byť však v žiadnom prípade dôvodom pre zastavenie konania.

Pokiaľ žalobca poukazuje na to, že výklad v ust. § 46 ods. 4 písm. e/ zákona o správe daní zo strany žalovaného je arbitrárny, možno s týmto jeho názorom súhlasiť, a možno súhlasiť s názorom krajského súdu, že za náležitosti odvolania treba považovať len také dôkazy na ktoré odvolateľ poukazuje a ktorými môže disponovať.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací dospel k záveru, že námietky žalovaného, vznesené v odvolaní nemožno považovať za opodstatnené, a preto podľa 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 OSP napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdil.

V ďalšom konaní budú správne orgány postupovať tak, aby žalobca neutrpel ujmu na svojich právach a v konaní o odvolaní žalobcu podanom proti rozhodnutiu Colného úradu Michalovce č. 42052/653/2007-5331 zo dňa 26. septembra 2007 postupovať podľa ustanovení § 47 a 48 zákona o správe daní. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP a s poukazom na § 246c veta prvá a § 224 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalobcovi v odvolacom konaní vo veci samej priznal náhradu trov konania v sume 60,44 Eura, ktorá suma pozostáva z náhrady za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu) podľa § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) v sume 53,49 Eura, plus paušál podľa § 15 písm. a/ cit. vyhlášky v sume 6,95 Eura, ktorú náhradu je povinný žalovaný zaplatiť na účet JUDr. J. K. do troch dní podľa § 149 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v zmysle vyčíslenia právnym zástupcom, ktorý náhradu trov konania vyčísлил podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.“ za jeden úkon právnej služby v sume 253,93 eura, pretože podľa dnes už ustálenej súdnej praxe treba pri výpočte náhrady tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby do 31. mája 2009 postupovať podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., tzn., že za jeden úkon právnej služby patrí 1/13 z výpočtového základu, ktorý sa stanovuje pre každý rok osobitne.

Tento názor vychádza z predmetu správneho súdnictva, ktorým je v prvom rade prieskum rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktoré priznávajú najrôznejšie verejné práva alebo ukladajú verejno-právne povinnosti, pričom základným kritériom, ktorý súd uplatňuje v tomto prieskume, je posúdenie, či postup a samotné napadnuté rozhodnutie správneho orgánu je zákonné alebo nie je. Ide teda zásadne o veci, ktoré nie je možné objektívne oceniť v peniazoch. Správne súdnictvo nie je založené na nachádzaní subjektívnych práv jednotlivca vrátane určovania ich spornej výšky pri peňažnom plnení. Z týchto dôvodov sa súdna prax a následne na to aj legislatíva (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 209/2009 Z. z. účinná od 01. júna 2009), priklonili k názoru, že úkony právnej pomoci vykonané advokátom v správnom súdnictve treba posudzovať ako hodnotu veci alebo práva, ktoré nemožno vyjadriť v peniazoch (pozri tiež napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 92/09-9 z 01. apríla 2009 – www.concourt.sk).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. marca 2010

JUDr. Jana Baricová
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Petra Slezáková